

نامم عاشق حسین جوان است

رضا همراز

ایمیل:

R_hamraz@yahoo.com

چکیده:

وابستگی:

نویسنده و محقق تاریخ و ادبیات
آذربایجان

این نوشتار، مروری بر زندگی، آثار و جایگاه فرهنگی-تاریخی عاشیق حسین جوان، از مشاهیر و چهره‌های شاخص ادبیات شفاهی و عاشیق‌خوانی آذربایجان در سده بیستم میلادی است. عاشیق حسین جوان در سال ۱۲۹۵ شمسی (۱۹۱۶ میلادی) در روستای «اوتو» از توابع قره‌داغ (آذربایجان شرقی) زاده شد و از نوجوانی با تکیه بر استعداد ذاتی و عشق به موسیقی و شعر، به جرگه عاشیق‌ها پیوست. او در دوران حکومت ملی آذربایجان (۱۹۴۵-۱۹۴۶) از چهره‌های فعال فرهنگی و هنری بود و با ایجاد گروه‌های ساز و آواز در تبریز، نقش مهمی در اعتلای فرهنگ عاشیقی ایفا کرد.

عاشیق حسین جوان، افزون بر اجرای بداهه‌پردازی‌های ناب، سراینده ده‌ها داستان منظوم، تصنیف و ترانه‌های اجتماعی، میهنی و عاشقانه است که در میان مردم رواج یافته‌اند. از آثار برجسته او می‌توان به منظومه «ستارخان»، داستان‌های «قره‌داغ سفری»، «کلبه‌جر خاطیرلری» و «عاشیق حسین جوان و سرو ناز» اشاره کرد.

وی در شعرهای خود، با زبانی ساده، پرشور و تأثیرگذار، به دفاع از آزادی، عدالت، وطن‌پرستی و نقد ظلم و استبداد پرداخته و به‌عنوان «خالق آرتیستی» (هنرمند خلق) شناخته شده است. پس از سقوط حکومت خودمختار، بارها مورد تعقیب و آزار قرار گرفت و بخشی از آثارش در یورش به خانه‌اش نابود شد. حسین جوان سرانجام در سال ۱۳۶۵ شمسی در گنجه (جمهوری آذربایجان) درگذشت و در همانجا به خاک سپرده شد.

میراث ادبی او همچنان الهام‌بخش نسل‌های بعدی عاشیق‌ها و نمونه برجسته‌ای از پیوند ناگسستنی هنر عاشیقی با هویت ملی و مبارزات مردمی است.

کلمات کلیدی: عاشیق حسین جوان، ادبیات شفاهی آذربایجان، عاشیق‌خوانی، قره‌داغ، ستارخان، حکومت خودمختار آذربایجان.

استناد (آپا):

همراز، ر. نامم عاشق حسین جوان است. ارومیه: فصلنامه تخصصی "مطالعات تاریخ آذربایجان و ترک" سال ۰۴، شماره ۱۲،

تابستان ۱۴۰۵. ۸۶۹۰-۳۰۴۱ شاپا

Rza Hamraz

Email:

r_hamraz@yahoo.com

Affiliation:

Researcher of Azerbaijani
literature and history

My name is Ashig Hossein Javan

Abstract:

This writing provides an overview of the life, works, and cultural-historical significance of Ashig Hossein Javan, one of the prominent figures of Azerbaijani oral literature and ashig tradition in the 20th century. Ashig Hossein Javan was born in 1916 (1295 SH) in the village of "Otu" in the Qaradagh region (East Azerbaijan). From adolescence, relying on his innate talent and love for music and poetry, he joined the ranks of ashigs. During the period of the National Government of Azerbaijan (1945–1946), he was an active cultural and artistic figure, and through establishing music and vocal ensembles in Tabriz, he played a significant role in elevating ashig culture.

Ashig Hossein Javan, in addition to his masterful improvisations, composed dozens of poetic epics, ballads, and social, patriotic, and romantic songs that became popular among the people. Among his notable works are the epic "Sattar Khan," the stories "Qaradagh Safari," "Kolbejar Khatirleri," and "Ashig Hossein Javan and Sarvenaz."

In his poetry, with simple, passionate, and impactful language, he defended freedom, justice, and patriotism while criticizing oppression and tyranny, earning him the title "Khalq Artist" (People's Artist). Following the fall of the autonomous government, he was repeatedly persecuted, and a portion of his works was destroyed during a raid on his home. Hossein Javan passed away in 1986 (1365 SH) in Ganja (Republic of Azerbaijan), where he was laid to rest.

His literary legacy continues to inspire subsequent generations of ashigs and stands as a remarkable example of the unbreakable bond between ashig art, national identity, and popular struggles.

Keywords: Ashig Hossein Javan, Azerbaijani oral literature, ashig tradition, Qaradagh, Sattar Khan, Autonomous Government of Azerbaijan

CITATION (APA):

Hamraz, R. My name is Ashig Hossein Javan. Urmia: "Studies on Azerbaijan and Turk's history" Specialized Journal, year 04, number 12, Summer 2026, ISSN: 3041-8690.

Rza Həmraz

E-poçt:

r_hamraz@yahoo.com

Mənsubiyyət:

Azərbaycan tarixi və
ədəbiyyatı tədqiqatçısı

Adım Aşıq Hüseyn Cavandır

Xülasə:

Bu yazı, XX əsrdə Azərbaycan şifahi ədəbiyyatı və aşıq ənənəsinin görkəmli simalarından olan Aşıq Hüseyn Cavanın həyatına, yaradıcılığına və mədəni-tarixi mövqeyinə ümumi bir baxış təqdim edir. Aşıq Hüseyn Cavan 1916-cı ildə (1295-ci il şəmsi) Qaradağ bölgəsinin (Şərqi Azərbaycan) "Otu" kəndində anadan olmuşdur. Yeniyetməlik dövründən fitri istedadına və musiqi ilə şeirə olan sevgisinə güvənərək aşıqlar sırasına qoşulmuşdur. Azərbaycan Milli Hökuməti dövründə (1945–1946) fəal mədəniyyət və sənət xadimi olmuş, Təbrizdə musiqi və vokal qrupları yaratmaqla aşıq mədəniyyətinin yüksəlməsində mühüm rol oynamışdır.

Aşıq Hüseyn Cavan, ustadanə bədahətən ifaları ilə yanaşı, xalq arasında yayılmış onlarla mənzum dastan, balad və sosial, vətənpərvərlik və sevgi mahnılarının da müəllifidir. Onun seçilmiş əsərləri arasında "Səttarxan" dastanı, "Qaradağ səfəri", "Kəlbəcər xatirələri" və "Aşıq Hüseyn Cavan və Sərnaz" hekayələri qeyd oluna bilər.

Şeirlərində sadə, coşqun və təsirli dillə azadlıq, ədalət və vətənpərvərliyi müdafiə etmiş, zülm və istibdadı tənqid etmiş və buna görə "Xalq Artisti" adına layiq görülmüşdür. Muxtar hökumətin süqutundan sonra dəfələrlə təqib edilmiş, evinə basqın zamanı əsərlərinin bir hissəsi məhv edilmişdir. Hüseyn Cavan 1986-cı ildə (1365-ci il şəmsi) Gəncədə (Azərbaycan Respublikası) vəfat etmiş və orada dəfn edilmişdir.

Onun ədəbi mirası sonrakı aşıq nəsillərinə ilham verməkdə davam edir və aşıq sənətinin milli kimlik və xalq mübarizəsi ilə olan ayrılmaz bağının əlamətdar nümunəsini təşkil edir.

Açar sözlər: Aşıq Hüseyn Cavan, Azərbaycan şifahi ədəbiyyatı, aşıq ənənəsi, Qaradağ, Səttarxan, Azərbaycan Milli Hökuməti

CITATION (APA):

Həmraz, R. Adım Aşıq Hüseyn Cavandır. Urmiya: "Azərbaycan və Türk tarixi araşdırmalar" İxtisaslaşdırılmış Jurnal, il 04, nömrə 12, Yay 2026, ISSN: 3041-8690.

Adım Aşık Hüseyin Cevan'dır

Rıza Hemraz

E-posta:

r_hamraz@yahoo.com

Üyelik:

Azerbaycan edebiyatı ve tarihi
araştırmacısı

Özet:

Bu yazı, 20. yüzyılda Azerbaycan sözlü edebiyatı ve aşık geleneğinin önde gelen isimlerinden Aşık Hüseyin Cevan'ın hayatına, eserlerine ve kültürel-tarihsel konumuna genel bir bakış sunmaktadır. Aşık Hüseyin Cevan, 1916'da (1295 Hicri-Şemsi) Karadağ bölgesine bağlı (Doğu Azerbaycan) "Otu" köyünde doğdu. Ergenlik döneminden itibaren doğuştan gelen yeteneği ve müzik ile şiire olan sevgisiyle aşıklar arasına katıldı. Azerbaycan Milli Hükümeti döneminde (1945–1946) aktif bir kültür ve sanat figürüydü ve Tebriz'de müzik ve vokal toplulukları kurarak aşık kültürünün yükselmesinde önemli bir rol oynadı.

Aşık Hüseyin Cevan, ustaca doğaçlamalarının yanı sıra, halk arasında yaygınlaşan onlarca manzum destan, balad ve sosyal, vatansever ve aşk şarkılarının da bestecisidir. Öne çıkan eserleri arasında "Settar Han" destanı, "Karadağ Seferi", "Kelbecer Hatıraları" ve "Aşık Hüseyin Cevan ve Servenaz" hikâyeleri sayılabilir.

Şiirlerinde sade, coşkulu ve etkili bir dille özgürlük, adalet ve vatanseverliği savunmuş, zulüm ve baskıyı eleştirmiş ve bu nedenle "Halk Sanatçısı" unvanını kazanmıştır. Özerk hükümetin düşmesinden sonra defalarca takibe uğramış ve evine yapılan baskında eserlerinin bir kısmı yok edilmiştir. Hüseyin Cevan, 1986'da (1365 Hicri-Şemsi) Gence'de (Azerbaycan Cumhuriyeti) vefat etmiş ve orada toprağa verilmiştir.

Edebi mirası, sonraki aşık nesillerine ilham vermeye devam etmekte ve aşık sanatının ulusal kimlik ve halk mücadelesiyle olan kopmaz bağının seçkin bir örneğini oluşturmaktadır.

Anahtar kelimeler: Aşık Hüseyin Cevan, Azerbaycan sözlü edebiyatı, aşıklık geleneği, Karadağ, Settar Han, Azerbaycan Milli Hükümeti

CITATION (APA):

Hemraz, R. Adım Aşık Hüseyin Cevan'dır. Urmiye: Üç Aylık "Azerbaycan ve Türkiye Tarihi Üzerine Araştırmalar" Uzmanlık Dergi, yıl 04, sayı 12, Yaz 2026, ISSN: 3041-8690.

منیم آدیم عاشیق حسین جوان دی

میللی وارلیغیمیزین قوروقچولاری آدلانان، توی-دویونلریمیزین بزه‌یی و گؤرکمی اولان عاشیق‌لارین صنعت کوکوبیر ایل یوخ، ایکی ایل یوخ، اوچ ایل یوخ، بلکه ان آزی بئش-آلتی مین ایله گئدیپ چاتیر. بونلار تاریخ بویو خالقی‌میزلا چیین به چیین خوش گونلرده شن لیک قورونوتولاریندا و کدر گؤنلرینده ایسه یاس تۆره‌نلرینده اشتراک ائدیپ اؤزلرین خالقی‌میزدان قیراغا چکمه‌میش و اولدوقجا محبوبیت قازانمیشلار. آلدی اولان یازیلی قاینالار اساس، بو گون دده‌قورقود بلکه عاشیق یا اوزانلارین اولو باباسی آدلانیر. دده‌قورقوددان سونرا ائله تاریخ بویو آدلی-سانلی و اینتگین سازلی-سؤزلو شاعیرلریمیز اولوب کی اونلارین داها تانینمیشلاری، عاشیق قوربانی، عاشیق غریب، توفارقانلی، عاشیق عابباس، دده شمشیر، عاشیق علی عسگر، آزافلی میکائیل، جاوان حسین و ... گؤستریمک اولارکی، هره سی بیر جور شیفا‌هی ادبیاتیمیزین اساس قولو اولان عاشیق ادبیاتی‌نین چیچک‌لنمه‌سینده و ایره لی گئتمه سینده اؤنملی روللاری اولموشدور. بو آرا گومان کی قارداغین پایی هامیدان چوخ اولموشدور. چاغداش عاشیق پوئزیمیزدا حاقلی اولاراق خالق آرتئستی لقبی ایله آدلانان و عاشیق شعریمیزده بیر چوخ میللی یؤنلره اونم و دقت یئتیرن عاشیق حسین جاوان حله بو گؤنه کیمی افتخار لا ۱۴مین ایل لیک تاریخی بیزه آیدین اولان ایران آذربایجانیندا قاراداغ بؤلگه سینین «وتو» کندینده ۱۹۱۹ (۱۲۹۵ شمسی) نجی ایله زهرا آدلی مهربان آنانین قوجاغینا بویا-باشا چاتیر. گنج حسین اثرکن چاغلاریندا حایات یوللاریندا آتاسین ایتیریر! عاشیقین دوقولدوغو همین اوتو کندی قارداغین ان اسکی کندلریندن دی. اوتو سوزونه حله گیلگمیش ناغیلیندا کی مدنیتین ایلکین ناغیل لاریندان دیر راستلاشیریق. اوندان علاوه خالق ایچره ده بیر سیرا شعرلرین گوروروگ کی دیلده-دیشده گزیر. اورنگ اولاراق بو بیر بایاتی یه باخین

اوچ باجیم اوچ قارداشیم

عزیزیم اوچ قارداشیم

قراوول اوچ قارداشیم.

اوتو دن گوزون چکمز

او، آتاسین گؤرمه دیی ایچون آناسینا داها آرتیق محبت بسله میش و دئدییمیز کیمی اونون شیرین دیلی و سینه سینده اولان قالاق-قالاق شیرین شعرلری، حکمتلی سؤزلری، اؤیودلری و نه بیلیم نه لری ایله تانیش اولور و چوخ چکمه‌دن یعنی ۱۶ یاشار عاشیق لیق صنعتینه رغبت گوستریر. میکائیل اوغلو و بنیت نووه سی عاشیق حسین جاوان آنادان اولوب اولان گوندن چتین لیک له ال بایا‌خا اولور. حله حسین آنادان اولارکن دئدییمیز کیمی آتاسی دا وفات ائدیر. آنجاق عائیله چتین‌لیی بو دونه آناسی نین چینینه دوشور. جنوبی آذربایجاندا باش وئرن تیف خسته‌لیگی زهرا خانیمین ایکی قیزی‌نی الیندن آلیر. بالاجا حسین‌نی ایتیره جه ییندن قورخان آنا‌گویا همین ایل آغدامین شرف خانلی کندینده یاشایان خالاسی اری موسی یا پناه گتیریر. او ایکی ایل اورادا قالیر. لاکین احتیاج منگنه‌سی گئدی‌کجه داریسقال لاشیب اونو داها آرتیق سیخیر. قوهوملارینین گوستریش‌لری ایله زهرا خانیم

۱۹۱۸ ینجی ایلده دهلی ممدلی کندینه کوچمه یه مجبور قالیر. کندین آغ ساققالی مشدی آدی گۆزل عائله یه حیه طینده ،سیغیناجاق وئیر.مشهدی آدی گۆزل بالاجا حسینین بویوبوب عرصه یه چاتماسی ایچون الیندن گلہنی اسیرگه مه ییر. او گنج ایکن کندین چوبانی اولور.حسین بو زامان کندین خیر و یاداها دوغروسو توی- دویونونه گلن قوناقلاری و عاشیق لاری ماراقلا دینله ییو وگتدیکجه اونداهاشیق لیغا هوسی قات-قات آرتیر.عاشیق لیغا اولان هوسینی گۆرن مشهدی آدی گۆزل وخت دان فایدالانیب کندین توی- دویونونه گلن عاشیق لاردان خواهیش ائدیر کی، اونون نووه سی «مشهدی حسین نه،حسین ایسه گویا مشهدی یه بابا دئییرمیش»ایچون گویچه گولو هواسی چالسین لار، حسین ده ممد لی یه تئز تئز گلن عاشیق پاشا ، قاراجی اوغلو ابراهیم ، شاعیر محمد و باشقالارینی یانسیلانمایا باشلاییر.او، قویون -قوزونو کویشدن گتیردکن سونرا یار- یولداشینی باشینا ییغیب و دگه نگینی سازکیمی باغرینا باسیب اوخویور.گنج حسین دئمک علی عسگر اوجاغینا داها بورجلو اولموشدور. نییه کی اونون ایلکین و بیرسیرا سونرا کی اوستادلاری ائله علی عسگر عائیله سینه منسوب اولموشلار. خالقیندان و ائلیندن اوزونو قیراقدایلمه یین عاشیق دونه ،دونه خالقین آلیش لامیشدیر.

ائلیم دن او یامدان من الهام آلدیم

یوردومون قدرتین داستانا سالدیم

صنعتیم له شهرت تاپیپ اوجالدیم

خالقیم دا کی اعتبارا اوجالدیم

گویا عاشیق حسین گونش ایلی ۱۳۱۹ ینجی ایلدن اساس اعتباری ایله یارادیجیلیغا باشلامیش و ایلک شعرلرین «فرمان» و سونرالار، «جاوان» امضاء سی ایله یازمیشدیر.

جاوان حسین واختی ایله میلادی ۱۹۴۵ ینجی ایل لر عرفه سینده تبریزده میلی حوکومتین تشبثی ایله یارادیلان شاعیرلر مجلسی نین فعال و گؤرکملی اشتراکچی لاریندان ایدی.او بو مجلس ده اؤزوندن قاباقجیل و اوستاد شاعیرلرین شعرو یارادیجیلیق لاریندان قیدالانمیش و بیلدیک لرین گنج لرین و نئجه دئییرلر تایی- توش لرینین اختیاریندا قویور.آپاردیغیمیز تحقیق لر اساسیندا او میلی حوکومتین یگانه و آدلی- سانلی خالق عاشیقی ایدی کی شعرلری ماراقلا دوورونون مطبوعاتیندا شکیل لری ایله برابر قئید اولونوب و اوخوجو کوتله سینین رغبتین کسب ائدیردی.عاشیق حله دیری و گنج ایکن بویوک سینما و تیاتر آرتیستی رحمتلی صمد صباحی و بویوک شاعیره میز مدینه خانیم گولگون ده باشقالاری کیمی دقت لرین جلب ائدیپ . او داهی لر- عاشیقین یارادیجیلیغی و پؤنزیاسینا دایر بلکه ده ایلکین و مفصل مقاله لرین مولفلری اولموشلار.دئدیک لره گؤره خالق آرتیستی عاشیق پؤنزیاسیندا ایلک دفعه اولاراق «جیغالی- گرایلی» شعر نووونون یارادیجیسی اولموشدور.بو گؤنلر عاشیق اوچون نفس

چکمه لی گؤنلر ایدی. ۱۹۴۵ ینجی ایلده تبریزده دولت فیلامونیاسینین آچیلماسی ایران اجتماعی، تاریخینده مثل سیز نائلیت ایدی. عاشیق ایلک دفعه اولراق بو فیلامونیستده ۱۶ نفر عاشیق دان عیبارت کور آنسامبلی یاراتدی. او، بو آنسامبولو ایله یاناشی فیلامونیادا ۱۰ نفر دن عیبارت سازچی قیزلار آنسامبلسین نودا تشکیل ائده بیلیمیشدیر. او بو بویوک ایش لرله یاناشی دموکرات فرقه سینین بلکه ده گورسسی کیمی تانینیب بیر چوخ قورولتایلاردا علمی ادبی و سیاسی ییغینجاقدلاردا اشتراک ائدیپ، اوتورانلاری اؤزوندن و ان اسکی بیر تمدونه باغلی اولان ائلیدن راضی سالماغا چالشمیشدیر. و نجه دئییرلر موفق ده اولور. جاوان حسین ایکی آذربایجاندا یعنی همی شمالدا و همی قوزی ده باش وئرن حادثه لرده اوزون قیراغا چکمه دن خالقی ایله چیین به چیین ده گئدیر و خالقی گولنده گولور خالقی آغلایاندا ایسه آغلاییر. بئله بیر سایغی لارا گوره عاشیق حله گنج چاغلاریندا او گونون بویوک اودولو اولان ۲۱ آذر میدالی ایله تلطیف اولونوب و خالق آرتتستی آدی ایله شرف لنمیشدی. عاشیقین سازین هئچ زامان توز باسماپیر. آنجاق بعضی واخت لار ائله غم — کدر هاوالاریندا کؤکله نیر. بوزامان عاشیق اونا خیطاب دئییر.

بلکه آیری لیسان اوز سیرداشیندان
 دوغانوطنیندن قان قارداشیندان
 اودورمو داغیلیب هوشون باشیندان
 دانیس تئلی سازیم دانیس سن دانیس

...

عاشیق حسین جوانین ادبی ارشی:

عاشیقین علمی- ادبی میراثیندان دانیشماق نه قدر راحت دیرسا بیر او قدر ده چتین دیر. باخین کی بو عاشیق نه اینجه طبعه مالیک ایدی.

گوزلرین حکم ائيله بير	قتلیمه فرمان قارا گؤز
گوزلرینه جان صداغا	دئمیشه م قوربان قارا گؤز
خسته یم جان وئیره م	سن یئتیر درمان قارا گؤز
جان گئدیپ جسد قالب	بیل گیلن اینان قارا گؤز

یا باشقا بیر یئرده دئییر:

نرگیز

آلا گؤز اوستونده قارا قاشلارین	چاتیلیب یای کیمی آراسی نرگیز
گؤزل اینان طبیعت دن قاتیلیب	وسمه سی سورمه سی قاراسی نرگیز
اوزونه باخانین خیالی چاشیر	محبتین کمندینه دولاشیر

خومار گۆزون هانسی گوزه ساتاشیر
 تاپیلیمیر دردینین چاراسی نرگیز
 عشق اهلی سن جاوان حسین قیناما
 هئج کیم دوزمز بو غوصه یه بو غمه
 محبتین اوخون ووردون سینه مه
 چوخدور عاشقی نین یاراسی نرگیز.

تاسفلر اولسون کی ، سازلی- سؤزلو شاعیرین ادبی میراثی بیر نئچه دونه اجنبی لر طرفیندن یغمایه اوغرامیشدیر. حتی بیردونه آذربایجاندا میلیلی حوکومت دئوریلدیکن سونرا ارتجاع قوه لری اونون ائوینه هجوم چکیب بیر نئچه دفعه آتش آچدیقدان سونرا ائوه داخل اولوب آختاریش آپاریرلار، آنجاق ائودن تاپیلان قزنت، ژورنال و بوتون ال یازمالاری توپلاییب نامردجه سینه اودویریب یاندیریرلار. بو مناسبتنه گوره شاعیر علی توده تبریز عاشقی عنوانی ایله نه گؤزل سؤیله میش دیر:

سنین هر بایاتین قوشمان گرایلین
 ستارلارین دیلینده دوداغیندا دیر
 اؤزون او گؤزلردن اوزاق اولسان دا
 شکیلین کونولر اوطاغیندا دیر
 دئیرلر ائولری آختاردی دشمن
 مین قالین کیتابا اود ویردی دشمن
 فقط او بیلمه دی سنین هر نغمه ن
 دویان اورکلرین واراغیندادیر
 حله لیک تبریزده ایتسه ده سسین
 یانیقلی- یانیقلی اوتسه ده سسین
 دیاردان — دیارا گئتسه ده سسین
 یئنه آذربایجان توپراغیندادیر.

اونا نفرت گوستره ن لر حتی هیرص له رین ساخلایا بیلمه دن اونون امکدashi زیاد اوغلو عاشیق حسین ده بونون یئرنه توتوب چوخلو ایشکنجه لردن سونرا شهادته نایل اندیرلر. بئلنجی بیر ایرنج صحنه نی ائشیدن عاشیق حسین جوان صنعت یولداشین یولداشین اولدورن جلادا گورون نه خطاب یازیر:

آزادلیق مشعلی سونرمی جلاد؟
 حقی سئون حقدن دونرمی جلاد؟
 قورتولوش بایراغی ائنرمی جلاد ؟
 اوندان الهام آلیر هر قوجا، جوان

اونون ستارخان داستانی ، میلی سردارا یازیلان حتی ساییس بارماقلار قدری ده اولمایان داستا نلارین گورکملی لریندن بیرسی دیر کی ۱۹۵۰ ینجی ایله بیرسیراسی آزادلیق ماهنی لاری کیتابلاریندا چاپ اولموش و هامان یئردن بویوک و بیلگین ادیب و فولکلور شوناس پاشا افندی یثف بیر حیصه لرین اؤز کیتابیندا ماراقلا گتیرمیشدیر. عاشیق بوداستاندان علاوه ۳۰ حدودوندا داستانلاری دا یارادمیشدیر. اورنک اولاراق قاراداغ سفری، کلبه جر خاطیرلری ، عاشیق حسین جوان و سروناز، باکی قیزلاری و

باشقالاری .او ستارخان دستانینی ۱۹۴۰ ینجی ایللر عرفه سینده یارادا بیلیمیشدیر.عاشیق حسین جوان ایفاچی لیق و یارادجلیق ده یرلندیرمک ایچون ۵۰، ۵۵ و ۶۰ ایللیی چوخ طنطنه ایله ، باکیدا قورولموش دور .
بونلاردان علاوه اونون حاضیر جواب لیغی دا شاعیرلر ایچره ضرب المثل کیمی ایدی. او اؤزو مظفر فیروزلا بیر گؤروشونون خاطیره سین چوخ گؤزل جه قئید ائدیپ کی اؤزلویونده مارقلی اولموشدور .
«قوام السلطنه نین بیرنجی معاونی مظفر فیروز باشدا اولماقلا تهراندان گلیمیش سرهنگ لر سلطانلار ملی حوکومتله دانیشیق آپارماق ایچون تبریزده ایدیلر .اونلارین گلیشی مناسبتیله تبریزده کی شیر و خورشید سالونوندا کنسرت تشکیل اولونموشدو .
منده اوز عاشیق آنسامبولیمله همین کنسرت ده دعوت اولونموشدو م .س.ج.پیشه وری ایله مظفر فیروز یان یانا اوتورموشدو،من:

...بیر کیمسه دن قوخوموز یوخ

هامیمیز بیر جان کمی

الده سیلاح دایانمیشیق

ایگید ستارخان کیمی

چونکی بیزه تربیتی او مرد قهرمان وئریب

...ایندی بیزیم اولکه میزده

سونسوز قدرتمیز وار

هر کیم بیزه کج باخارسا

اونا نفرتمیز وار

شرق ائلینه ایشیق سالان

ملی دولتمیز وار

وطن بیزی بو دولتین یولوندا قوربان وئریب

جاوان حسین ،یاتماگیلن

گئجه گوندو یازگیلن

او قان ایچن جلادلارین

مزارینی قازگیلن

چیینینده ساز،الده تفنگ

دوشمن باشینی ازگیلن

وطنینی تعریف ائله

او شرفه تکان وئریب

شعریمی اوخودوم. کنسرت قوتاردیقدا سونرا س.ج.پیشه وری منی یانینا چاغیریب سوروشدو.

- عاشیق حسین سیز هارالی سیز؟ بو سوال گوزله نیلمز اولسادا:

- قاراداغ ماحالینین اوتو کندیندنم- دئدیگده مظفر فیروز تعجیو نو گیزله ده بیلمه دی او:

- سیز جنوبی آذربایجانین اوتو uto کندیندن سیز؟

-بلی آقای مظفر فیروز.

سونرا او حیلله گر جه سینه گولوشه رک الیمی سیخیب: «یاخشی اوخودوغوز ایچون منتدارم» دئدی.

ناظر معانی نین حیلله -سینی آلت-اوست ائدن پیشه وری مظفر فیروزا دئدی کی ،سیز نه ایچون آذربایجانا اینانمیرسیز؟ بو توپراقدا یوزلرله حسین کیمی اوغوللار یاشییر. افسوسلار اولسون کی، سیز اونلارین دیلینی لال قولقلارین کار، گوزونو کور ائتمیسیز.

ایندی ایسه اوزونوزو اینانمیز اولمادیقی حالدا اونو عصیانچی ،شورویلرین تبلیغاتچیسى دئییه دامغالاییرسنیز.

عاشیغین شعرینده تبریز:

جاوان حسین آزادلیق بئشیگی اولان اوجا و قوجا تبریزی آذربایجانین باشقا شهرلریندن گومان کی چوخ سئویب و بو مدنیت اوجاغی اولان یئره، یئرلی یئرینده شعرلرده حصر ائدیر. او تاریخ بویلو تبریزه خطاب ائدره ک اوندان آخان حاق سیز جاسینا قانلاری و گوستریلن حاق سیزلیقلاری تنقید آتشیینه توتور. کیم نه بیلیر کی بلکه ده او تبریز محیطینده بویوک- بویوک نائلیت لر کسب ائتدینه گؤره تبریزی بیر بئله آلقیشلاییر.

ای انسان جلادی قودورموش یاغی ناحقندن باتیرما قانا تبریزی

انتقام گونلری گلر یئتیشر بس دیر گتیرمه سن جانا تبریزی

قورخوتماز ایگیدی نه اولوم نه دار اوندادیر عظمت متانت وقار

اوبیلیر دونیادا حق عدالت وار قویماریق اودلارا یانا تبریزی

اونون سینه سینده بیر چراغ یانیر بویبر حقیقت دیر هامی اینانیر

دشمن لر تبریزی یاخشی تانییر اگه بیلیمز هئچ زامانا تبریزی

اوقاربولودلار اسن طوفانلار بیرزمان تبریزین گؤجونو آنلار
 آزادلیق اوغروندا توکولن قانلار دونده ره جک گولوستانا تبریزی

عزیمی اراده سی بیر بویوک داغ دیر تاریخ یاشاداجاق همیشه ساغ دیر
 اونون آلتی آچیق اوزوده آغ دیر آپار سالار هر دیوانا تبریزی

حسینم اود یانسا یارانماز او قیلنج لا کسه لر یارانماز او
 خلقیدن ال چکمز آرانماز او بیلیر آذربایجان، آنا تبریزی.

حسین جاوان میلی حوکومت دئوریلدیکده بوتای دا قالا بیلمه ییب اوشاق لیک چاغلارین اوتای آذربایجاندا کئچیریدی یوردا
 دوندوکده کووره ک اوهره یی سیخیلیب داریخیر و حزین حزین بئله ترنم ائدیر:

من جاوان حسینم سازیم دوشومده یاغی لار تاب ائتمز مرد دوگوشومده
 تبریزده دوستلارلا ایلک گؤروشومده سازچالیم اوخوماق آرزولاریم دیر

نه یازیق کی، بو آرزولار اونون گؤزونده قالیر. آنجاق ائله عومور بویو وطن، وطن دئی تبریزه بیر خیلی شعرلر حصرانئدیر. باخین:

ساریلیب بونونا بیرکوره سایاق دیونجا حوسنونه باخئیدیم تبریز
 سن اولایدن بیرداغ منده بیر بولاق شیرها-شیر کؤکسوندن آخئیدیم تبریز
 کسئیدیم ظالمین عومور باغینی کوسونه چکئیدیم هیجران داغینی
 خایین گؤزله سنه باخان یاغینی یاندیریپ اودلار یاخئیدیم تبریز
 غصه نین، کده رین کسب هایینی قورتارایدیم خالقین آهی- وایینی
 ظولم اوجاگی اولان قان سارایینی بوتون یئر اؤزوندن ییخیدیم تبریز
 سنده توللاییدن هیجران یوکونو خالق بایرام ائتدی اوعیز گؤنو
 خایین اؤره کلره پولاد سونگونو انتقام عشقی ایله چاخئیدیم تبریز
 جاوان حسین گئجه -گؤندوز انتظار یارالی قلبینده مین بیر آرزو وار
 قونوندا قورئیدیم خزان سیزباهار منده اؤزبور جومدان چیخیدیم تبریز.

البته او آنادان اولدوغو بولکه نی ده سئویب گووه‌نیر و بیر سیرا شعرلر تقدیم ائدیر. اؤرنک اولاراق قاراداغ، باشلیقلی شعرینین داد-
 دوزو داها آرتیق اولموشدور باخین:

دولیا قرار	توتوب ساکین اولاندان	چوخ بلالر چکیب باشین قاراداغ
آلنیندا کی هر ایز بیر قرینه دیر	بیلینمیر تاریخین یاشین قاراداغ	
اؤرکدن چکدیگین فریاددی آهدی	دیله یین، ایسته یین خالقا آگاهدی	
هر قایان دؤیوشده بیر قرار گاهدی	سویله ییر تورپاغین داشین قاراداغ	
تبریز بیرآنا دیر سنده اوغلو سان	ائل بیلیر اورکدن اونا باغلی سان	
ستارخان گوچه لی سینه داغلی سان	اودورکی آغاریب باشین قاراداغ	
سنین له اوجالار ائلرین سسی	دایانیب آرخادا اودلار اولکه سی	
سارابین اورمونون گلیر نعره سی	کوردستان تک وار، قارداشین قاراداغ	
اثلویین بیر زامان اوجالار سسی	اوخونار یوردومدا ظفر نغمه سی	
اوپه نده گونشین ایستی نفسی	قیزینار گدیین قاشین قارداغ	
گولر هر بیر داشین هر بیر اویلاغین	سردارلار یئتیره ر آنا توپراغین	
جاوان حسین الدهه توتاریاغین	قوخماز دولیا اولسا قوشون قاراداغ.	

البته او قاراداغی موفته‌سینه سئومیر. نییه کی اورادان ستارخان کیمی دولیا شهرتلی بیر قهرمان، شهاب الدین اهرلی کیمی
 فیلسوف، نباتی اهرلی سالک عندلیب و طوطی کیمی اینجه طبعه مالیک اولان شاعیرلر باش قالدیرمیشلار. حسین جاوان
 اونلارین هامیسی سئویب، حورمت بسله ییر، آنجاق میلی سردار لقبی ایله داها آرتیق تانیش اولدوغوموز ستارخان دیلیندن و
 اورینندن سالماییر و اونا عایید بئله دئییر:

آذر اولکه سینین قهرمان اوغلو	آزادلیق یولونون قوربانی اولدون
آند ایچدین وطنه، ایگید ستارخان	یوردومون ایلقاری ایمانی اولدون
یاغی دوشمن لرله ائيله دین جنگی	آت سالدین میدانا چکدین اوزنگی
چوخونون قورخودان سارالدى رنگی	اونلارین قتلتینین فرمانی اولدون
سن ایدین سرکرده آذربایجانا	ووروش میدانیندا دوردون مردانا
قودوز جلادلاری بویادین قانا	اوز آنا یوردونون سلطانی اولدون
سن یاراتماق اوچون گؤزل چاغلاری	گونش توتسون — دئدین اوجا داغلاری

قیزیل گولر آچدی تبریز باغلاری او آزاد باغلارین باغبانی اولدون
 شعله سی سن اولدون باغلی گولرین قووتی سن اولدون محکم دیزلرین
 گونشی سن اولدون گولر اوزلرین تمیز اوره کلرین وجدانی اولدون.
 بو شعرلردن داها آیدین اولورکی او "خالق شاعیری" عنوانین بوشونا آلماییب و ائلی نین قوللوقوندا اولماغی و ائلینه — یوردونا
 شعر سویله مه یی فخر بیلیر و دئییر:
 مقدس وطنه، عزیز گونلره سوز یازیب اوخوماق افتخاریم دیر
 آذربایجان آدی آذرکلمه سی اولو بابالاردان یادگاریم دیر
 من ائل عاشیقی یم ائل دیر قدرتیم بو ائللین آدی ایله آرتیب شهرتیم
 بودور کورپه لیکدن آرزیم نیتیم ائل ایله یاشاماق ایلک قراریم دیر
 بس یئرسیز دئییل قلبینده وطن و خلقینه آزادلیق و دموکراتیا یا سونسوز محبت بسلهین عاشیق حسین جاوان یازدیغی آلاولی
 شعرلری ایله دوروموزون مبارز شاعیرلرین سیراسینا کئچمه یه موفق اولور.
 خالق شاعیری عومرونون یئتمیشینجی پله سین آرخادا قویارکن گونش ایلی ۱۳۶۵ ینجی ایله گنجه نین قاسیم اووا رایونوندا
 وفات ائدیب قلمین و سازین یئره قویوب اورادا باسدیریلیر. دئدیکلره اساس گون اولماز کی شاعیر و عاشیقین مزارینه زیارت گئدن
 اولماسین، روحو شاد مزاری نورایله اولسون دئییه ۴ پارچا شعرلریندن بیرگه اوخویاق.

تبریز ۳۰/۳/۲۰۰۷

دانش تئلی سازیم..

ندیر دردین سویله نییه سوسموسان؟
 دانش تئلی سازیم دانش سن دانش
 کیمده ن اینجیمیه ن، کیمدن کوسموسن؟
 دانش تئلی سازیم دانش سن دانش
 سن کی دیل بیلیرسن، سوز آنلایرسان
 شیرین آرزولاری تئر آنلایرسان
 عاریف سن، اشاره گوز آنلایرسان
 دانش تئلی سازیم دانش سن دانش

بلکه آیریلیبسان اؤز سیرداشیندان
دوغما وطنینده ن، قان قارداشیندان
اودورمو داغلیب هوشون باشیندان؟
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
سنده می وطنی غملی گؤرورسن؟
دیلی باغلی چوخ سیتملی گؤرورسن؟
منتظر گؤزلری نملی گؤرورسن
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
سؤیله، گؤرورسنمی ناحاق قانلاری؟
ظولمودن اود توتان خانمالاری
گناهسیر آسیلان قهرمانلاری..
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
ندیر ایسته دین، آرزون، دیله یین؟
قوش کیمی چیرپینیر وورور اوره یین
گونشدن پارلاقدیر خوش گله جه یین
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
جوشا گل غصه نی پرده لرده ن آت!
سسینی ائشیتسین بوتون کاینات
سن ده مورادینا، اؤز آرزونا چات
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
نقده ر حیات وار سن ده زینده سن
صنعت عاشیغینین سینه سینده سن
اوجالت سسین پرده — پرده گونده سن
دانش تئلی سازییم دانش سن دانش
وفاسیز دوست کیمی اونوتما منی

کونلومون سیرداشی ، یاخین همدمی

دولان قاریش-قاریش دوغما وطنی

دانش تئلی سازیم دانش سن دانش

اوتوزئش ایل سینه م اوسته چاغلادین

اوره ییمی تئللرینه باغلادین

خالقیمین دردینه سن ده آغلادین

دانش تئلی سازیم دانش سن دانش

اون دورد پرده ن ، دوققوز گوموش تئلین وار

کونولره ، اوره کلره یولون وار

میلیون نغمه ن ، یئتمیش ایکی دیلین وار

دانش تئلی سازیم دانش سن دانش

منیم آدیم عاشیق «حسین جاواندی»

سنین کیمی او دا شیرین زباندی

سؤزلریم خالقیمایا بیر ارماندی

دانش تئلی سازیم دانش سن دانش.

«یاوانجی اولور»

امه یی، زحمتی سئومیه ن انسان

همیشه یادلارا یاوانجی اولور

لقماندا دردینه تاپانمیر درمان

همدمسیر اوتاقدان زارینجی اولور

هر انسان قلبینده مین آرزو باتیر

زحمت سایه سینده مورادا چاتیر

کیملر کی ترینی تورپاغا قاتیر

امه یین بهره سی، سئوینجی اولور

وطنین سئومیه ن واخت سیز قوجالار

کونول روبابینده «وای» نفس چالار

خالقین سئوه ن ،خالق الی ایله اوجالار

قولوندا قدره تلی ائل گوجو اولور

گوزگودور انسانا صنعت دونیاسی

او آینا گوستیر لکنی ،پاسی

سؤکولمور، داغیلیمیر هنر قالاسی

هر تمیز اوره کده بیر بورجو اولور

«جاوان حسین» سؤزو اوره کده بیشیر

چی سؤز یاشاماییر، قیمتدن دوشور

سنین ده بئنینده گؤهر یئتیشیر

دوداغیندان دوشن سؤز اینجی اولور.

«ناکام اؤلمه ره م»

دؤیوشلرده برکیمیشم، بیشمیشم

قورخو ندیر، اؤلوم ندیر ، بیلمه ره م

آنامین سودونه من آند ایچمیشم

وطن آدین اوره یمده ن سیلمه ره م

آزادلیق اوغروندا قانیم تۆکولسه

مزاریمین اوستن یول لار چکیلسه

ساچلاریم آغارسا ،بئلیم بوکولسه

دوشمنه باش اییب سجده قیلمارام

شیرین آرزولاریم یئرین آلماسا

وطنیم دلتدن آزاد اولماسا

خالقیم سئوینمه سه ،ائلیم گولمه سه

اورکدن شاد اولوب منده گولمه سه

شفق اولوب اورکلره تۆکوللم

چنار اولوب يول لار اوسته اكيللم
بوداغ اولوب يارپاغلار بوكوللم
شهرت جبه سينه من بوگولمه ره م
چيخيپ ساوالانا يوردونا باخسام
تبريزين كوكسونه اولدوزلار تاخسام
ظفر نغمه سيني زيلده ن اوخوسام
من « جاوان حسينم » ناكام اولمه ره م
«دونيادا»

چير پينما اوره ييم، دويونمه قليبم
كيچيلمه دوشمنه ،اييلمه يادا
اودلار اولكه سينين اوجاليپ باشي
دئييلير شهرتي بوتون دونيادا
آه چكمه ،غم يئمه ، چوخ باخما يولا
آغلاما ،سيزلاما ،ائيله مه نالا
چوخ چكمز يئته رسن يئنه وصالا
دردين آرتيب اولوب حدهن زيادا
پارچالانما اوره ك، يارالانماسن
تزه بوتؤولندين ،پارالانما سن
وفالي دوستوندان آرالانما سن
دولان آرخاسينا ،دولان پيادا
چتيندير اولومده ن يامان آيريليقي
ائيله دي قديمي كامان آيريليقي
سيخسادا «حسيني» زامان ،آيريليقي
دوستوندان ال چكمز دؤنمز نبادا .

قاینقلار:

- ۱- جنوبی آذربایجان یازیچیلارینین ادبی مجموعه سی- آذربایجان روزنامه سی نین نشریاتی - تاریخ سیز- باکی
- ۲- تاریخی - ادبی مجموعه، نومره ۱۳۶۱، عاشیق شاعر، فدائی مقاله سی- مرسل حکیم
- ۳- قوشلار او یانیر- عاشیق حسین جاوانین سئچیلیمیش شعرلری- توپلایان پرویز همت جو- اون سوز ، رضا همراز- چاپ ایلی ۱۳۷۸ - یاز آیی - شانلی انتشاراتی- تبریز
- ۴- آذربایجان گونده لی- تبریز ۱۳۲۵- ۲۵۱-۲۵۰-۲۴۹ ینجی سای لار - مقاله- خالق آرتیستی عاشیق حسین جوان - صمد صباحی
- ۵- عاشیق حسین جوان - علیرضا صرافی - وارلیق ژورنالی- ۱۲۳ ینجی سای- تهران
- ۶- احرار هفته لی- خط سوم آدلی اؤزل سای - عاشیق حسین جاوانین حیاتی و ادبی ارثینه بیر باخیش مقاله سی - پرویز همت جو - تبریز ۱۳۸۱
- ۷- 21 آذر نشریه سی - ایکینجی نومره
- ۸- شخصی یادداشتلار